

Sygn. akt IC 258/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Jacek Szerer

Protokolant : Magdalena Paruch

po rozpoznaniu w dniu 28 sierpnia 2017 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa J. T. (1)

przeciwko J. T. (2)

o nakazanie złożenia oświadczenia woli

I. nakazuje pozwanej J. T. (2) złożenie oświadczenia woli, iż przenosi na rzecz powódki J. T. (1) własność nieruchomości zabudowanej położonej w B. (obręb (...) (...)) przy ul. (...) stanowiącej działkę gruntu oznaczoną nr (...) o powierzchni 1212,00 m⁽²⁾ zabudowanej budynkiem mieszkalnym o numerze porządkowym (...) i powierzchni użytkowej 75 m⁽²⁾, dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie Wydział VI Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...);

II. zasądza od pozwanej J. T. (2) na rzecz powódki J. T. (1) koszty procesu w kwocie 6.417 zł, w tym kwotę 5.417 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego;

III. nie obciąża pozwanej dalszymi kosztami procesu.

Sygn. akt I C 258/17

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 7 lutego 2017 r. powódka J. T. (1) domagała się nakazania pozwanej J. K. złożenia oświadczenia woli, którego treścią jest przeniesienie na rzecz powódki własności zabudowanej nieruchomości położonej w B. przy ulicy (...), stanowiącej działkę gruntu oznaczoną numerem (...) o pow. 1212,00 m², zabudowanej budynkiem mieszkalnym o numerze porządkowym (...) i powierzchni użytkowej 75,00 m², dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie Wydział VI Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą numer (...) – w wyniku odwołania darowizny. Nadto wniosła o zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko wskazała, iż po dokonaniu przez powódkę darowizny na rzecz pozwanej pozwana stała się agresywna wobec powódki, skora do awantur. Naprowadzała, iż pozwana coraz częściej kierowała wobec powódki złośliwości oraz wyzwiska, krzyczała, wyganiała powódkę z domu, wszczyniała awantury. Zarzucała, iż pozwana nie tylko, że nie opiekowała się nią w trakcie choroby powódki, ale i w okresie rekonwalescencji powódki urządziła w domu „meline”, sprowadzała do niego znajomych, którzy nagminnie spożywali alkohol, rozrzucali niedopałki papierosów na podłodze. Argumentowała, iż pozwana ograniczała powódce swobodne korzystanie z nieruchomości.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Umową darowizny z dnia 9 czerwca 2015 r. J. T. (1) przeniosła na rzecz J. K. własność nieruchomości położonej w B. przy ulicy (...), stanowiącej działkę gruntu oznaczoną numerem (...) o pow. 1212,00 m², zabudowanej budynkiem mieszkalnym o numerze porządkowym (...) i powierzchni użytkowej 75,00 m², dla której Sąd Rejonowy w Dzierżoniowie Wydział VI Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą numer (...). W treści aktu zawarty został zapis o ustanowieniu na rzecz powódki służebności osobistej mieszkania, polegającej na dożywotnim i bezpłatnym korzystaniu przez nią ze wszystkich pomieszczeń znajdujących się w budynku numer (...), posadowionych na działce numer (...).

Dowód: umowa darowizny z dnia 09.06.2015 r. – k. 9-10

Przyczyną, dla której J. T. (1) zdecydowała się na uczynienie darowizny na rzecz córki J. T. (2) była chęć pominięcia przy dziedziczeniu po J. T. (1) drugiej córki J. M. T.. Powódka nie utrzymuje z nią kontaktów.

Dowód: przesłuchanie stron- k. 98

Po dokonaniu darowizny to powódka uiszczala opłaty za dom; pozwana nie pracowała wówczas. Na jej utrzymaniu była trójka małoletnich dzieci.

Dowód: przesłuchanie pozwanej- k. 98

Relacje stron uległy drastycznemu pogorszeniu po zawarciu umowy darowizny. J. T. (2) wyzywała matkę słowami obraźliwymi, wulgarnymi, nakazywała jej opuszczenie domu. Utrudniała powódce dostęp do drzwi, lodówki, zastawiając je różnymi przedmiotami. Zabraniała jej wchodzić na ogród kiedy miała gości, jak i wchodzić na piętro. Doszło raz do sytuacji, że pozwana szarpała się z powódką o telefon, pogryzła brata powódki. " Kłótnie stron czterokrotnie kończyły się interwencją policji.

Dowód: zeznania świadka J. T. (3)- k. 98

E. F.- k. 98

przesłuchanie powódki- k. 98

częściowo przesłuchanie pozwanej- k. 98

W marcu 2016 r. w B. J. K. działając w krótkich odstępach czasu w wykonaniu z góry powziętego zamiaru wykorzystując nieobecność w domu swej matki J. T. (1), zabrała w celu przywłaszczenia należące do niej pieniądze w kwocie 800 zł oraz złoty pierścionek o wartości 700 zł powodując łączne straty w kwocie 1500 zł. J. K. przyznała się do zarzucanego czynu.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Dzierżoniowie z dnia 15 lutego 2017 r. (sygn. akt II K 839/16) J. K. uznano winną popełnienia w/w czynu i wymierzono jej karę 4 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres próby wynoszący rok.

Dowód: wyrok SR w Dzierżoniowie- k. 53

zawiadomienie o wszczęciu dochodzenia- k. 12

wniosek o skazanie oskarżonej bez przeprowadzania rozprawy- k. 14

Pozwana dopuściła się kradzieży ze względu na brak funduszy na utrzymanie dzieci. Przyznała się powódce dopiero kiedy tamta zapytała, czy zabrała pieniądze.

Dowód: przesłuchanie pozwanej- k. 98

W dniu 13 maja 2016 r. J. T. (1) złożyła u notariusza oświadczenie o odwołaniu darowizny z dnia 9 czerwca 2015 r. z uwagi na rażącą niewdzięczność J. K., która polega na wywiązywaniu się córki z obowiązków rodzinnych wobec darczyńcy oraz na spowodowaniu konfliktu uniemożliwiającego korzystanie darczyńcy z budynku numer (...), posadowionego na działce numer (...), zgodnie z przysługującym jej prawem służebności osobistej mieszkania.

Dowód: oświadczenie o odwołaniu darowizny- k. 32

Pismem z dnia 13 maja 2016 r. J. T. (1) wezwała J. K. do przeniesienia na jej rzecz zabudowanej nieruchomości położonej w B. przy ulicy (...).

Odpis powyższego wezwania J. K. odebrała w dniu 16 maja 2016 r.

Dowód: wezwanie z dnia 13.05.2016 r.- k. 33

W maju 2017 r. na jednym z portali internetowym zamieszczono ogłoszenie zawierające ofertę sprzedaży domu będącego przedmiotem wcześniej zawartej między stronami umowy darowizny.

Dowód: oferta sprzedaży domu- k. 59-60

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu w całości.

Powódka J. T. (1) domagała się nakazania pozwanej J. T. (2) złożenia oświadczenia woli przenoszącego własności darowanej nieruchomości. Tak sformułowane żądanie nie pozostawia żadnych wątpliwości, iż jego podstawę stanowi przepis art. 898 § 1 k.c. darczyńca może odwołać darowiznę nawet już wykonaną, jeżeli obdarowany dopuścił się względem niego rażącej niewdzięczności, przy czym pojęcie „rażąca niewdzięczność” nie zostało zdefiniowane i w tym zakresie to do sądu należy ocena, uwzględniająca okoliczności konkretnej sprawy. Niewątpliwie też każdy przypadek należy analizować indywidualnie, przy uwzględnieniu okoliczności konkretnej sprawy. Przyjmuje się, że jako rażąco niewdzięczne zachowanie kwalifikuje się tylko takie zachowanie obdarowanego, które polega na działaniu lub zaniechaniu (nieczynieniu) skierowanym bezpośrednio lub nawet pośrednio przeciwko darczyńcy, które - oceniając rzecz rozsądnie - musi być uznane za wysoce niewłaściwe i krzywdzące darczyńcę. Wchodzi zatem w grę przede wszystkim popełnienie przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub czci albo przeciwko majątkowi darczyńcy oraz o naruszenie przez obdarowanego spoczywających na nim obowiązków wynikających ze stosunków osobistych, w tym również rodzinnych, łączących go z darczyńcą, oraz obowiązku wdzięczności (wyrok SN z 7 maja 2003 r., IV CKN 115/01, LEX nr 137593). Rażącą niewdzięczność musi cechować znaczne nasilenie złej woli skierowanej na wyrządzenie darczyńcy krzywdy, szkody majątkowej. Przeprowadzając badanie, na ile obdarowany dopuścił się niewdzięczności wobec obdarowanego i czy była to niewdzięczność rażąca, należy każdorazowo rozpatrywać okoliczności konkretnej sprawy. Oczywistym jest, że skoro uprawnienie do odwołania darowizny przysługuje darczyńcy, to również od niego zależy, jakie zachowanie czy zaniechanie obdarowanego, będzie odbierane przez niego jako przejaw rażącej niewdzięczności obdarowanego. W tym aspekcie decyduje subiektywne odczucie darczyńcy, jednakże skuteczność oświadczenia o odwołaniu darowizny jest uzależniona od tego, czy przy zastosowaniu obiektywnych mierników, oceniając sprawę rozsądnie, faktycznie dane zachowanie czy zaniechanie (wskazane przez darczyńcę) może być kwalifikowane jako wysoce niewłaściwe, wyrządzające krzywdę darczyńcy. Zatem punktem wyjścia do dokonywanych ocen musi być treść oświadczenia darczyńcy i wskazywane przez niego przyczyny odwołania darowizny.

Mimo braku faktycznego ekwiwalentu dla darczyńcy, umowa darowizny kreuje określone uprawnienia i obowiązki dla obu jej stron. Darowizna wytwarza mianowicie stosunek etyczny pomiędzy darczyńcą i obdarowanym, wyrażający się w moralnym obowiązku wdzięczności. Godzi w ogólne poczucie etyczne sytuacja, jeżeli ktoś jest niewdzięczny wobec darczyńcy. W interesie nie tylko darczyńcy, ale także społecznym leży, aby nikt niegodny nie korzystał z pracy i majątku darczyńcy.

Analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie pozostawia żadnych wątpliwości, iż świadome, celowe działania pozwanej nakierowane przeciwko osobie i majątkowi powódki można zakwalifikować jako działania charakteryzujące się rażąco niewdzięcznością. Fakt dopuszczenia się przez pozwaną kradzieży na szkodę powódki jest niekwestionowany. Nadto okoliczność ta nie może budzić żadnych wątpliwości w świetle prawomocnego wyroku skazującego pozwaną za popełnienie tego czynu. Artykuł 11 kpc reguluje związanie prawomocnym wyrokiem sądu karnego skazującym za popełnienie przestępstwa, wydanym przed zakończeniem postępowania cywilnego, który jako okoliczność faktyczna ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy cywilnej. Takie działanie pozwanej należy szczególnie napiętnować mając na uwadze fakt, iż pozwana dopuściła się kradzieży na szkodę swej matki, a więc osoby najbliższej, a dodatkowo matka ta wcześniej darowała jej swój majątek. Podkreślenia wymaga wyrachowanie pozwanej, która swoje zachowanie stara się tłumaczyć trudną sytuacją materialną, nie wyrażając przy tym skruchy, nie dostrzegając w swych działaniach niczego niestosownego. Zwrócić trzeba uwagę, iż strony mieszkały pod wspólnym dachem, dobrze się znały, miały możliwość swobodnego komunikowania się, a mimo to pozwana nie poinformowała powódki o swej trudnej sytuacji finansowej, nie poprosiła jej o pożyczkę pieniędzy, uznając iż jej kondycja finansowa usprawiedliwia czyn, którego się dopuściła, tj. kradzież pieniędzy matki. Zwrócić trzeba uwagę, iż stosunki pozwanej z powódką w tym okresie były już tak złe, że pozwana wolała zabrać pieniądze bez zgody powódki niż o nie poprosić. Niezależnie od powyższego negatywnej ocenie poddać trzeba zachowania pozwanej skierowane przeciwko osobie powódki. Przeprowadzone postępowanie dowodowe pozwala przyjąć w sposób niebudzący wątpliwości, iż relacje między powódką a pozwaną nie były życzliwe; pozwana odnosiła się do niej w sposób lekceważący, wyzywała ją słowami wulgarnymi, obraźliwymi, naruszała jej nietykalność cielesną, była wobec niej dokuczliwa, utrudniała jej wspólne zamieszkiwanie.

Opisane wyżej zachowania pozwanej uznać należy z całą stanowczością za wysoce niewłaściwe, ukierunkowane na wyrządzenie powódce przykrości, krzywdy, dokuczenie jej. Mając na względzie fakt, iż kilka miesięcy przed ujawnieniem się tych zachowań pozwana otrzymała od powódki darowiznę w postaci nieruchomości działania pozwanej bez żadnych zastrzeżeń można ocenić jako rażąco niewdzięczność obdarowanej.

Z tych też przyczyn powództwo wymagało uwzględnienia, o czym orzeczono w punkcie I wyroku.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu oparto o przepisy art. 98 § 1 i 2 k.p.c., zgodnie z którymi strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu), przy czym przez koszty procesu należy rozumieć koszty sądowe, a więc opłaty sądowe oraz podlegające zwrotowi wydatki sądowe, a ponadto koszty zastępstwa procesowego. Dodatkowo stronie reprezentowanej przez radcę prawnego należą się koszty zastępstwa procesowego ustalone zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1668). Pozwana przegrała proces, dlatego na podstawie wymienionych przepisów zasądzone od niej na rzecz powódki kwotę 6.417,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym: 1000 zł- tytułem opłaty od pozwu, 17 zł- opłaty skarbowej od pełnomocnictwa, 5400 zł- kosztów zastępstwa procesowego - vide § 2 ust. 6 w/w rozporządzenia.